

**2-CEKCIYA. GLOBAL SANLASTIRIW DÁWIRINDE TILLERDI ÚYRENIWDIŃ
TENDENCIYALARI HÁM INNOVCIYALIQ ÁDISLERI
SECTION-2. TRENDS AND INNOVATIVE APPROACHES IN LEARNING
LANGUAGES IN THE ERA OF GLOBAL DIGITALIZATION**

**PEDAGOGIKALIQ JOQARI OQIW ORINLARINDAĖI “4+2” OQIW DÁSTURINIŃ
ÁHMIYETI HAQQINDA**

*Tajieva Aliya Utebaevna – docent, p.i.k. NMPI
Inglis tili hám ádebiyati kafedrası baslıği
Nókis, Ózbekstan*

Bugungi kunde mámleketimide bilimlendiriw tarawın jetilistiriw birinshi orında turĖan waziyplarınıñ biri bolıp esaplanadı, sebebi zamanagóy ómirdi ilim, ağartiwshiliq hám bilimsiz elestetiw mumkin emes. Mámleketimiz basshisi Sh.M.Mirziyoev “Oqitiwshilar hám ustazlar kuni” munásibeti menen shólkemlestirilgen ushirasıwda “rawajlanıwdıñ tırnaq tasi da, mámleketti qudiretli qılatuğın da, milletti ullı qılatuğın da bul- ilim, bilim hám tárbiyadur”, dep kórsetken edi. Mámleketimizdiñ rawajlanıwi tiykarinan ilim-bilimlendiriw tarawındaği jetiskenliklerimiz benen tığız baylanisli.

Hukimetimizdiñ bilimlendiriw tarawındaği bunday jumislarınıñ maqseti- mektep oqıwshılarınıñ bilim hám kónlikpelerin qalıplestiriw, olardı milliy hám ulıwma insanıyılıq qádiriyatlarĖa sadıqlıq ruwxında tárbiyalaw, muğallim kásibiniñ abırayın hám pedagoglardıñ sapa quramın arttırıw, mektep bilimlendiriw sistemasiniñ xalqara standartlarĖa juwap beretuğın zamanagóy modelin jaratiw bolıp tabiladı. Usınday maqsetlerde qabıllanĖan Ózbekistan Respublikası Prezidentiniñ 2022-jil 11-maydaği “2022-2026-jillarda xalıq tálimini rawajlandiriw boyınsha milliy dásturdi tastiyıqlaw haqqında” Ėi PP-134-sanlı Pármaniniñ 7-bántinde hámde 2022-jil 21- iyundegi “Pedagogikalıq ta’lim sipatini asiriw hám pedagog kadrlar tayarlawshi joqari oqıw orınların elede rawajlandiriw is-ilajları haqqında” Ėi PQ – 289 sanlı Qarardıñ 2-bántinde pedagog kadrlar tayarlawshi joqari oqıw orınlarınıñ kundizgi ta’lim turinde bilim alıp atırĖan 2 - 4-basqısh talabalari ushin háptelik oquw juklemesi «4+2» tartibinde, yağniy, sabaqlardıñ 4 kuni joqari oqıw ornında, 2 kuni mektepke shekemgi hám uluwma orta bilim beriw mekteplerinde ámeliyat otıw turinde alıp barılıwın táminlew waziypası qoyılĖan edi.

Ámeliyat bakalavriat bağdarındaği talabaların joqari oqıw ornında alıp barılatuğın tálim-tárbiya procesiniñ izbe-iz dawamı esaplanıp, bakalavriat bağdarı boyınsha alınĖan teoriyalıq bilimlerde bekkemlew hám usı bilim, kónlikpe, uqıplılıqlardı tikkeley tálim-tárbiya procesine qollanıw imkaniyatın beredi. Eger studentler bilimlerin ámeliyatta qollanıw, turmısqa engiziwdi úyrense hám bul proceste teoriyalıq juwmaqlarĖa kelse, olardıñ alĖan bilimleri qatañ isenimge aylanadı. Ámeliyat procesinde bolshaq oqıtıwshı shaxsınıñ kásiplik-pedagogikalıq sıpatları qalıplesiwinde ózin-ózi tárbiyalawdıñ kúsheyiwi járdem beredi.

Usı maqalamda Ajiniyaz atındaği Nókis Mámleketlik Pedagogikalıq Instituti inglis tili hám ádebiyati tálim bağdari misalında «4+2» tartibindeği ámeliyat barısı hám nátiyjesi haqqında sóz etpekshimen. Inglis tili hám ádebiyati bakalavr tálim bağdari Ózbekistan Respublikası joqari bilimlendiriw, ilim hám innovaciyalar ministrliğiniñ 2024 jil 25 iyundegi 218 - sanlı buyrug’i menen tastiyıqlanĖan “60110900-Shet tili hám ádebiyatı bakalavriat tálim baĖdarınıñ qánigelik talabi” tiykarında jumis alıp baradı. Bul talaplardıñ biri bolshaq oqıtıwshılardıñ kásiplik kompetenciyanın rawajlandiriw bolıp tabiladı. YaĖniy bizdiñ talabalarimiz jámiyettiñ sociallıq-mádeniy strukturasınıñ ózgeshelikleri, sonday-aq, milliy tárbiyanıñ nızamlılıqları hám principielerin esapqa alĖan halda, kóp mádeniyatlılıq ortalığında kásiplik jumıstı shólkemlestiriw usılların iyeleydi, oqıw-tárbiya procesin modellestiriw hám onı tálim ámeliyatına engiziw uqıplılığına, hár qıylı jas ayirmashılıqları, til tájiriybeleri, insannıñ individual ózgesheliklerin esapqa alıp oqıw qurallarınan paydalanıw qábiyetine iye boladı. Sol sebepli da bizler talabaları usı qábiyet hám uqıplılıqların ámeliyat barısında paydalanıwĖa uyretemiz.

Ámeliyattıń maqseti mekteplerde tárbiyalıq jumıslarǵa kásiplik, pedagogikalıq hám psixologiyalıq tayarlaw, dóretiwshilik pikirlew, kásiplik sheberlik hám qábiletlerdi rawajlandırıwdan ibarat. Ámeliyattıń birinshi kúنینde-aq studentlerden tiykarǵı sociallıq wazıypa, yaǵnıy hár tárepleme rawajlangan jetik insandı qalıplestiriw, jas áwladtı turmısqa hám belsendi miynetke tayarlaw kerekligi tusindiriledi. Bul jerde shet tili muǵallimi kásibiniń joqarı sociallıq áhmiyetke iye ekenligin túsiniw, kásiplik etika principlerine ámel etiw boyınsha jumıslar alıp bariladi.

Inglis tili hám ádebiyatı kafedrası professor-oqitiwshilari tárepinen islep shıǵılǵan ámeliyat dásturi talabalarimizdıń institutta alǵan teoriyalıq bilimlerin ámeliyatta qollana alıw, teoriyalıq juwmaqlarǵa kele alıw, alǵan bilimlerin qatań isenimge aylantıra alıw uquplılıǵın rawajlandırıwǵa, sonday-aq, bilim alıwshılardıǵa ózgeriwsheń miynet bazarı talaplarına beyimlesiwge baylanıslı kompetenciyalardı rawajlandırıwǵa járdem beretuǵın hám belsendi puqaralıq poziciyasın qalıplestiriwge imkan beretuǵın nátiyjelilik hám mobillikke baǵdarlangan dóretiwshilik qabiletti rawajlandırıwǵa qaratılǵan.

Ámeliyat nátiyjesi boyınsha ótkerilgen esap beriw dawirinde talabalar menen soylesiwler alıp barıldı, olardıń pikir-usinislari, ámeliyattıń áhmiyetliliǵı haqqındaǵı oy-pikirleri uyrenilgende, bul ámeliyattıń abzallıqlarınıń biri alǵan bilimlerin sol waqıttıń ózinde ámeliyatta sinap kóriw imkaniyatınıń barlıǵı kórsetildi. Misal ushin, talabalar ámeliyat barısında institutta ótken “Oqıw materialların bahalaw hám jaratıw” páninen uyrengen bilimleri tiykarında oz auditoriyası ushin oqıw materialların tańlaw, jaratıw, beyimlestiriw hám olardan paydalanıw, yamasa ózleri jańa oqıw resursların islep shıǵıw jumısların tajribede sinap kórgenligin, “Shet tilin oqitiw metodikası” páninde shet tilinde sın kózqarastan pikirlew metodikasın ózlestirgenligin, oqıwshılardıń til tájiriybelerinen kelip shıqqan halda hár qıylı jumıstı shólkemlestiriw usılların ámeliyatta paydalanǵanlıǵın, “Bahalaw usulları”, “Auditoriyanı uyreniw”, “Oqitiwshiniń sóylew mádeniyati”, pánlerindeki biybaha bilimlerdiń bolashaq oqitiwshi ushin qanshaliqti paydali ekenlikleri atap ótildi.

«4+2» dásturiniń abzallıqları tiykarında bizdin talabalarimizda pedagogikalıq wazıypanı sheshiwde dóretiwshilik penen jantasiwi, oqitiwdıń nátiyjeli forma hám usılların izlewge umtiliwi, ózi tańlaǵan kásibine múnásibeti, pedagogikalıq jumısqa qızıǵıwshılıǵı, kásiplik sheberligi artıp baratırǵanlıǵınıń guwasi bolıp atırmız. Usı kóz qarastan qaraǵanda bul ámeliyat aldınǵı pedagogikalıq innovaciyalardı tajiriybedi sinap kóriw arqalı rawajlandırıwǵa uqıplı, bolashaq kompetentli oqitiwshılardı tayarlawshi usıllardıń biri bolıp qizmet atqarari sózsiz.

QOLLANILǵAN ÁDEBIYATLAR

- 1.Sh.M. Mirziyoyevning O‘qituvchi va murabbiylar kuniga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi nutqi. 1 oktyabr 2020.
2. Ózbekistan Respublikasi Prezidentiniń 2022-jil 11-maydaǵı “2022-2026-jillarda xalıq tálimini rawajlandırıw boyınsha milliy dásturdi tastiyıqlaw haqqında” ǵı PP-134-sanli Pármani.
3. Ózbekistan Respublikasi Prezidentiniń 2022-jil 21- iyundegi “Pedagogikalıq ta’lim sipatini asiriw hám pedagog kadrlar tayarlawshi joqarı oqıw orınların elede rawajlandırıw is-ilajleri haqqında” ǵı PQ – 289sanli Qarari.
- 4.Ózbekistan Respublikasi joqarı bilimlendiriw, ilim hám innovaciyalar ministrliginiń 2024 jil 25 iyundegi 218 - sanli buyrug‘i menen tastiyıqlanǵan “60110900-Shet tili hám ádebiyatı bakalavriat tálim baǵdarınıń qánigelik talabi”